

Retningslinjer til §§ 4, 5 og 7 i forskrift om forhåndsundersøkelse av arbeidstakere innen helsevesenet – antibiotikaresistente bakterier

Innledning

Forskrift av 5. juli 1996 nr. 700 om forhåndsundersøkelse av arbeidstakere innen helsevesenet – antibiotikaresistente bakterier, angir blant annet hvilke arbeidstakere innen helsetjenesten som skal forhåndsundersøkes for antibiotikaresistente sykdomsfremkallende bakterier, hvilket omfang undersøkelsen skal ha, og hvilke regler som gjelder for forbud mot utførelse av arbeid.

Helsedirektoratet har etter forskriften myndighet til å gi retningslinjer om:

- hvilke risikosituasjoner som fordrer forhåndsundersøkelse (§ 4 annet ledd)
- hvilke antibiotikaresistente sykdomsfremkallende bakterier det skal undersøkes for (§ 5 annet ledd)
- gjennomføringen av undersøkelsen (§ 5 annet ledd),
- hvilke situasjoner personer kan tiltre før prøvesvar foreligger (§ 7 første ledd)
- retningslinjer for når personer regnes som ikke smitteførende (§ 7 siste ledd).

Dette rundskrivet erstatter rundskriv IS-19/2004 ”Retningslinjer til §§ 4, 5 og 7 i forskrift om forhåndsundersøkelse av arbeidstakere innen helsevesenet – antibiotikaresistente bakterier”.

Rundskrivet inneholder retningslinjer for hvilke antibiotikaresistente sykdomsfremkallende bakterier det for tiden skal undersøkes for (§ 5 annet ledd), endrede retningslinjer knyttet til forskriftens § 4 annet ledd og § 7 første ledd, samt nye retningslinjer knyttet til § 7 siste ledd. Retningslinjene for gjennomføringen av undersøkelsen i rundskriv IS-19/2004 (§ 5 annet ledd) er ikke videreført i dette rundskrivet. For oppdaterte faglige anbefalinger om gjennomføringen av undersøkelsen vises det til ”Nasjonale veileder for å forebygge spredning av meticillinresistente *Staphylococcus aureus* (MRSA) i helseinstitusjoner” fra Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Hvilke antibiotikaresistente bakterier det skal undersøkes for (§ 5 annet ledd)

Retningslinjer til § 5 annet ledd:

Det skal undersøkes for Meticillinresistente gule stafylokokker (MRSA).

Hvem som skal undersøkes for MRSA (§ 4)

Plikt til forhåndsundersøkelse for MRSA gjelder for personer som skal tiltre eller gjeninntre i stilling i helseinstitusjon (sykehus eller sykehjem), og som har arbeidet i helsetjenesten i utlandet, eller som har vært innlagt på sykehus i utlandet, jf. forskriftens § 4 første ledd. Plikten gjelder ikke for personer som skal arbeide i helsetjeneste utenfor sykehus eller sykehjem inklusiv kliniske legespesialisttjenester, kliniske

psykologspesialisttjenester, medisinske laboratorier, røntgeninstitutt, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste og opptreningsinstitutter, jf. forskriftens § 2 andre ledd.

Retningslinjer til § 4 annet ledd:

Før tiltredelse eller gjeninntredelse i pasientrettet arbeid i sykehus eller sykehjem, skal følgende personer undersøkes for MRSA:

- personer som tidligere har fått påvist MRSA, men ikke senere hatt tre negative kontrollprøver,
- personer som i løpet av de siste 12 måneder har:
  - fått påvist MRSA (selv om senere kontrollprøver har vært negative), eller
  - bodd i samme husstand som MRSA-positive, eller
  - hatt nær kontakt med MRSA-positive uten å bruke beskyttelsesutstyr,
- personer som i løpet av siste 12 måneder har oppholdt seg i land utenfor Norden og der har:
  - vært innlagt i helseinstitusjon, eller
  - fått omfattende undersøkelse eller behandling i en helsetjeneste, eller
  - arbeidet som helsearbeider, eller
  - oppholdt seg i barnehjem eller flyktningleir
- personer som har kliniske symptomer på hud-/sårinteksjon, kroniske hudlidelser eller innlagt medisinsk utstyr gjennom hud eller slimhinner, og som i løpet av siste 12 måneder har:
  - oppholdt seg sammenhengende i mer enn 6 uker i land utenfor Norden

Hvem som kan tiltre før prøvesvar foreligger (§ 7 første ledd)

Personer som skal undersøkes før arbeid i helseinstitusjon i Norge, kan som hovedregel ikke begynne eller gjeninntre i sitt arbeid før negativt prøveresultat foreligger, jf. forskriftens § 7 første ledd første setning.

Retningslinjer til § 7 første ledd annen setning

Når det etter en nøye vurdering anses forsvarlig av hensyn til smittevernet, kan det gjøres unntak fra hovedregelen om arbeidsforbud før prøvesvar foreligger for personer som har arbeidet eller hatt pasientkontakt ved en norskeid helseinstitusjon i land utenfor Norden, og som skal begynne eller gjeninntre i arbeid ved sykehjem i Norge.

Avgjørelsen tas av smittevernansvarlig kommunelege i samråd med sykehjemmets ledelse. Det er et vilkår for tiltredelse at det ikke foreligger opplysninger om påvist MRSA hos pasienter eller personale ved den aktuelle institusjonen i utlandet, og at arbeidstakeren er uten personlige risikofaktorer for bærerskap. Personlige risikofaktorer for bærerskap er nærmere omtalt i ”Nasjonal veileder for å forebygge spredning av meticillinresistente *Staphylococcus aureus* (MRSA) i helseinstitusjoner”, publisert av Nasjonalt folkehelseinstitutt og Helsedirektoratet, 2009.

Hvem som regnes som smitteførende og ikke smitteførende (§ 7)

Personer som etter pliktig undersøkelse får påvist MRSA skal av institusjonens ledelse forbyes å utføre arbeid som kan medføre smittefare så lenge vedkommende er smitteførende, jf. forskriftens § 7 annet ledd. Dette vil i de fleste tilfeller bety ikke å ha pasientkontakt.

Institusjonens ledelse skal oppheve forbudet så snart vedkommende ikke lenger er smitteførende og således ikke medfører fare for overføring av MRSA til andre, jf. § 7 tredje ledd.

Retningslinjer til § 7 siste ledd:

En person regnes som ikke smitteførende dersom vedkommende er uten individuelle risikofaktorer for bærerskap, og etter en samlet vurdering anses som så lite smitteførende at arbeidsforbud ikke anses nødvendig av hensyn til smittevernet. For sykehus gjøres vurderingen av institusjonens ledelse i samråd med institusjonens smittevernlege og eventuelt den ansattes lege. For sykehjem gjøres vurderingen av institusjonens ledelse i samråd med smittevernansvarlig kommunelege og eventuelt den ansattes lege. For disse personene er det et vilkår for opphevelse av arbeidsforbudet, jf. § 7 tredje ledd, at institusjonens ledelse har vurdert hvilke arbeidsoppgaver vedkommende kan utføre og at nødvendige smitteverntiltak iverksettes.